

Concept rapport

ACTUALISERENDE INVENTARISATIE VLEERMUIZEN EN REPTIELEN POLITIEACADEMIE OSSENDRECHT

Adviesbureau

Mertens

Concept rapport

ACTUALISERENDE INVENTARISATIE VLEERMUIZEN EN REPTIELEN POLITIEACADEMIE OSSENDRECHT

rapportnr. 2012.1463

november 2012

In opdracht van:
RBOI-Middelburg
Postbus 430
4330 AK MIDDELBURG

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456
E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2012.

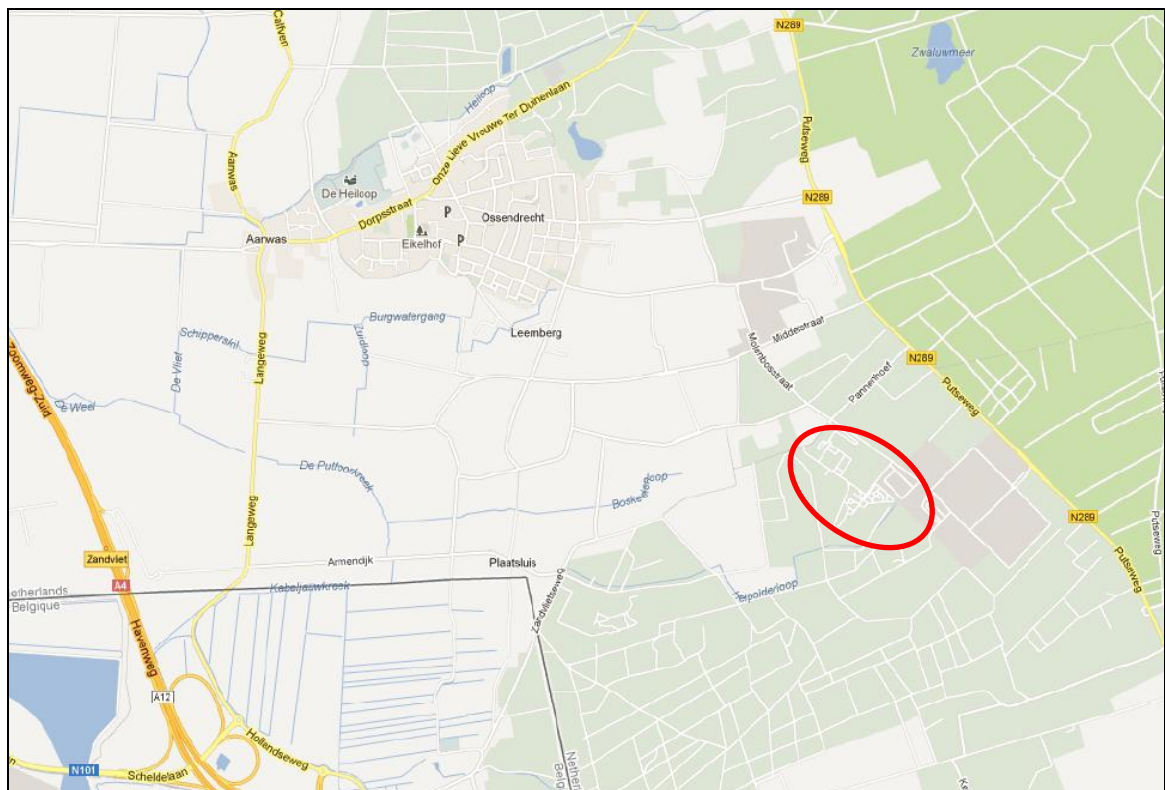
Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 DOELSTELLINGEN VAN HET ONDERZOEK.....	2
1.3 OPBOUW RAPPORT.....	2
2. METHODE.....	3
2.1 BESTAANDE GEGEVENS.....	3
2.2 VELDONDERZOEK.....	3
2.3 VLEERMUIZEN	3
2.4 REPTIELEN.....	4
3 RESULTAAT INVENTARISATIE	5
3.1 VLEERMUIZEN	5
3.2 REPTIELEN.....	6
3.3 POELKIKKER	7
3.4 EEKHOORN	7
4 SAMENVATTENDE CONCLUSIE	8
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	9
BIJLAGE 1. BEGRIPPEN	10

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er zijn concrete plannen voor de reconstructie van de Politieacademie te Ossendrecht (zie figuur 1 voor de globale ligging). Om dit te realiseren dient een bestemmingsplanprocedure doorlopen te worden. Het voorkomen van beschermde soorten vormt een te onderzoeken aspect in deze bestemmingsplanprocedure. In 2007 zijn vleermuizen en reptielen onderzocht op deze Politieacademie. Op grond hiervan heeft RBOI te Middelburg aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een actualiserend onderzoek. In dit rapport worden de resultaten van deze actualisatie gepresenteerd.

Figuur 1. Globale ligging van de Politieacademie te Ossendrecht.

1.2 Doelstellingen van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is het weergegeven van concrete veranderingen ten aanzien van het voorkomen van vleermuizen en reptielen ter plaatse van en direct rond de Politieacademie te Ossendrecht. Hierbij is tevens gekeken naar het voorkomen van de eekhoorn en de poelkikker omdat deze soorten tevens zijn vastgesteld in 2007.

1.3 Opbouw rapport

In het rapport komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethode (hoofdstuk 2).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde soorten (hoofdstuk 3).
- Een beoordeling van de effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 4).

2. METHODE

2.1 Bestaande gegevens

Op dinsdag 31 juli 2012 is een bezoek gebracht aan de Politieacademie en directe omgeving. Gedurende dit bezoek is de Politieacademie en omgeving beoordeeld op het voorkomen van vleermuizen, reptielen, poelkikker en eekhoorn¹. Dit vond plaats aan de hand van aanwezige ecotopen en sporen. Er is daarnaast gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens om het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten in de deelgebieden te bepalen.

2.2 Veldonderzoek

Ten behoeve van de inventarisatie van vleermuizen en reptielen ter plaatse van de Politieacademie zijn vier inventarisatieronden uitgevoerd. In tabel 1 wordt van deze inventarisatieronden een overzicht gegeven.

Tabel 1. Overzicht inventarisatieronden naar het voorkomen van vleermuizen en reptielen ter plaatse van en direct rond de Politieacademie te Ossendrecht.

Datum	Vleermuizen	Reptielen
Voorzomer		
- Dinsdag 31 juli 2012	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Zonnende dieren
- Woensdag 8 augustus 2012	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Zonnende dieren
Herfst		
- Dinsdag 21 augustus 2012	Balts-, paar en foerageerplaatsen	-
- Dinsdag 9 oktober 2012	Balts-, paar en foerageerplaatsen	-

2.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Petterson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen, vliegroutes en verblijfplaatsen worden opgespoord.

De methode voor het inventariseren van vleermuizen sluit aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2012).

¹ Onderzocht is de politieacademie en niet het voormalige MOB-complex omdat hier geen veranderingen zijn voorzien.

2.4 Reptielen

Voor de temperatuurregulatie zijn reptielen aangewezen op een externe warmtebron. De meeste reptielen zijn dan ook regelmatig openlijk zonnend aan te treffen op relatief koude dagen of in de vroege ochtend. Reptielen zijn geïnventariseerd door het afzoeken van randen en richels langs houtwallen, bossages en op relatief schrale vegetaties op 31 juli, 8 en 21 augustus 2012. Hiertoe werden reptielen gedurende de vroege ochtenduren geïnventariseerd. Naast deze methode zijn tegels, boomstronken en andere materialen omgekeerd omdat hieronder vaak reptielen schuilen.

De methode voor het inventariseren van amfibieën sluit aan bij de beschreven methode door Lenders e.a. (1993) en Diepenbeek & Delft (2006).

3 RESULTAAT INVENTARISATIE

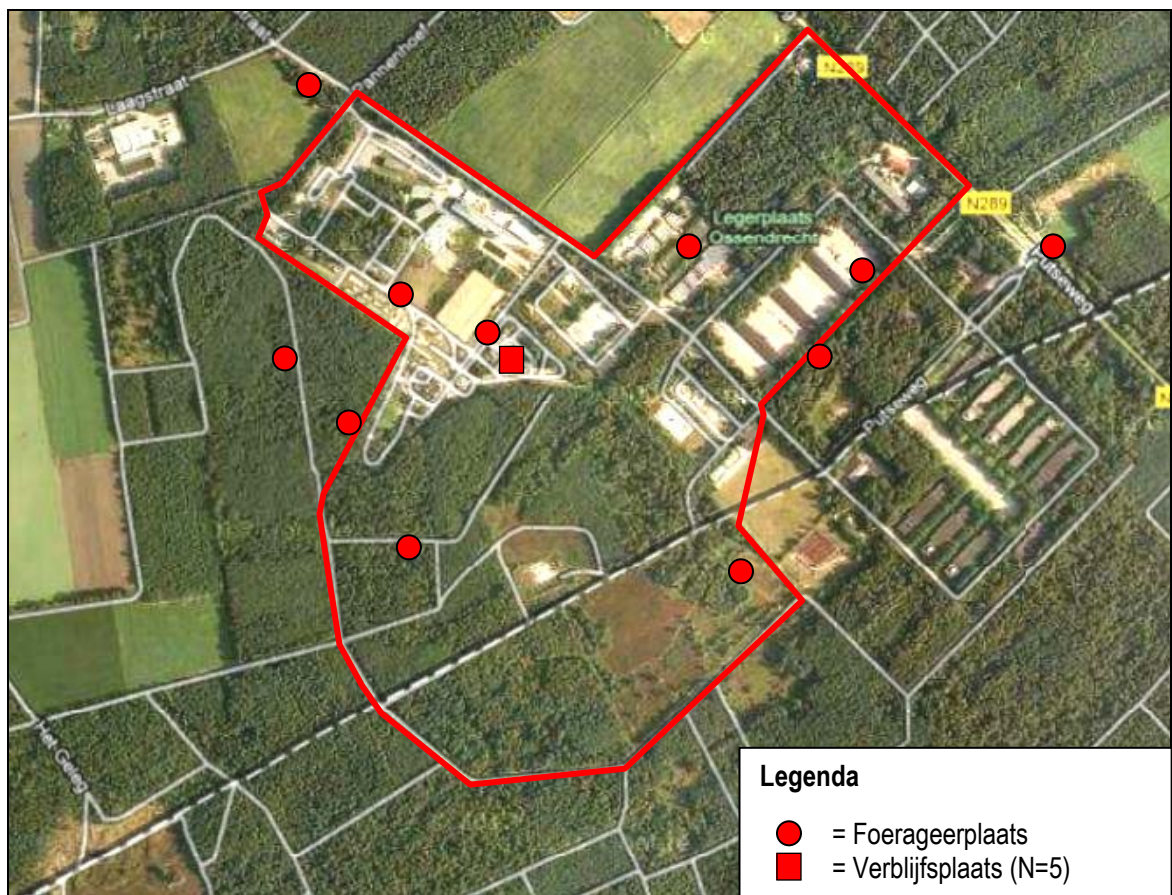
3.1 Vleermuizen

Bestaande gegevens

Sinds het onderzoek van 2007 zijn er geen vermeldenswaardige waarnemingen verricht op of nabij de Politieacademie te Ossendrecht (www.waarneming.nl, www.telmee.nl, www.zoogdiervereniging.nl)

Voorzomer

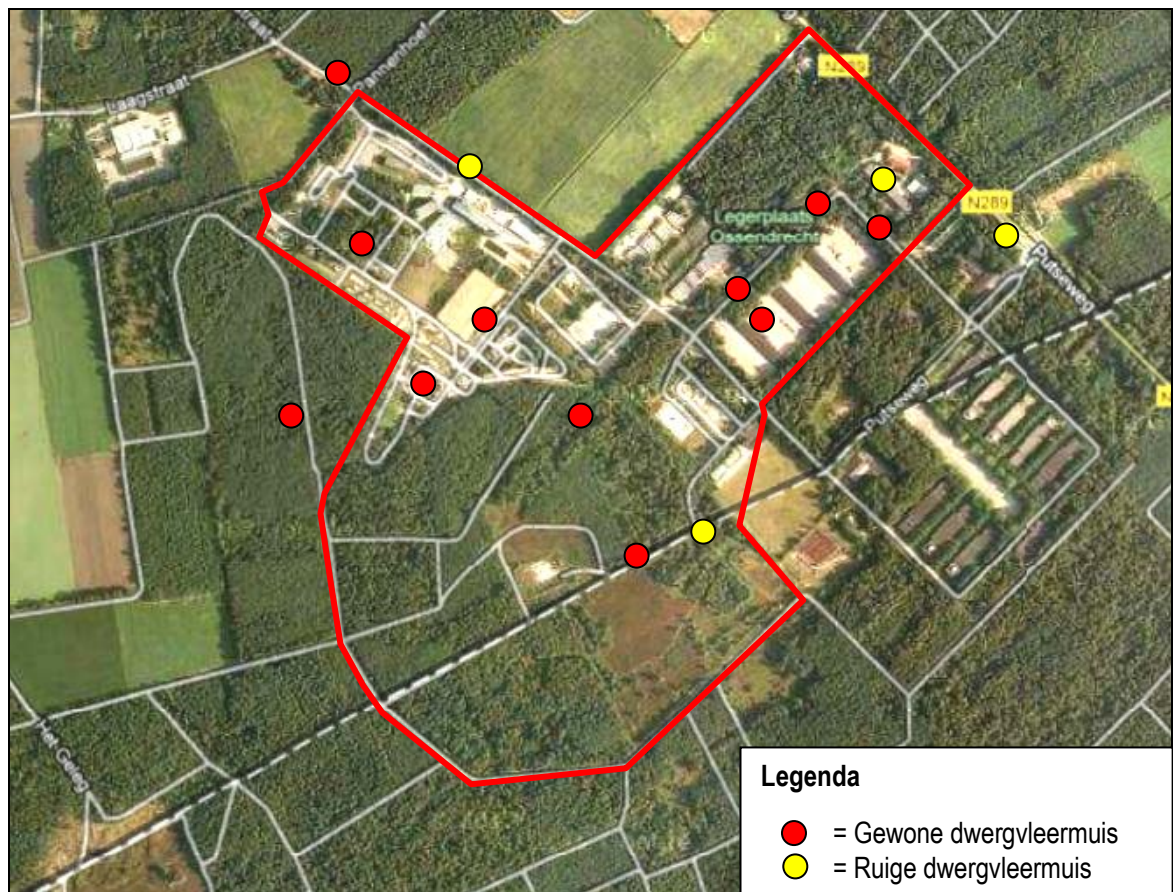
Gedurende onderhavig onderzoek is één soort vleermuis vastgesteld in de zomer. Het betreft de gewone dwergvleermuis. De soort werd in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies of vliegroutes. Wel verbleven enkele gewone vleermuizen in het oefendorp van de politieacademie. In figuur 2 worden de waarnemingen weergegeven.

Figuur 2. Waarnemingen van gewone dwergvleermuis in de zomer in en direct rond de Politieacademie te Ossendrecht.

Herfst

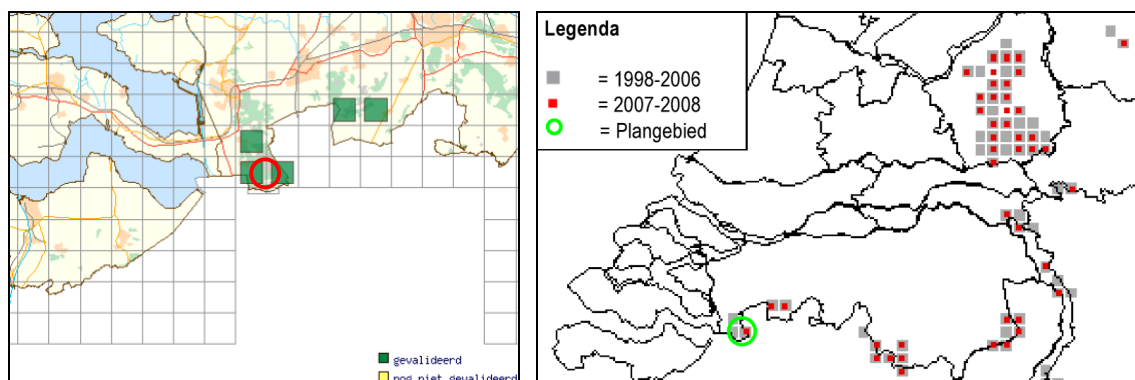
Er zijn in de herfst gewone dwergvleermuizen en enkele ruige dwergvleermuizen aangetroffen. Er zijn geen balts- en / of paarplaatsen aangetroffen. In figuur 4 worden de waarnemingen weergegeven.

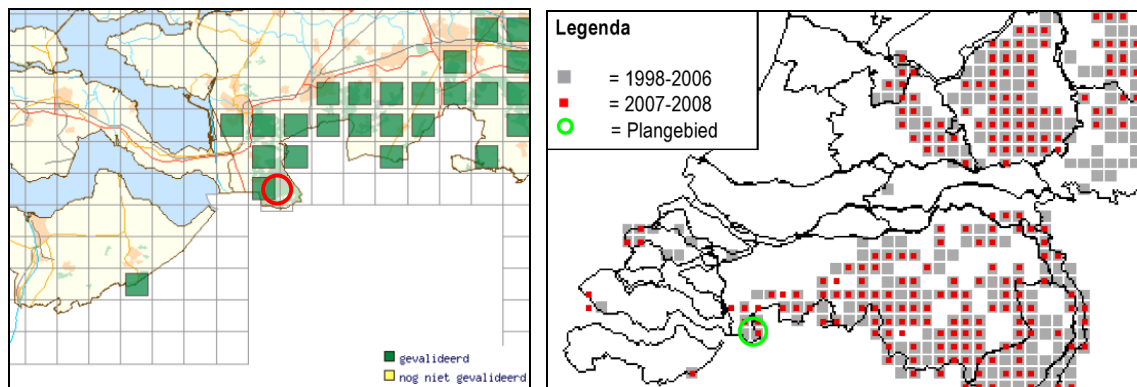
Figuur 3. Waarnemingen van vleermuizen in de herfst in en direct rond de Politieacademie te Ossendrecht.

3.2 Reptielen

Gedurende onderhavig onderzoek zijn twee soorten reptielen waargenomen. Het betreft de gladde slang en levendbarende hagedis. Van beide soorten werd één waarneming verricht op de heide. Sinds het onderzoek in 2007 zijn beide soorten ook vastgesteld in de omgeving van de Politieacademie te Ossendrecht (zie figuur 4 en 5).

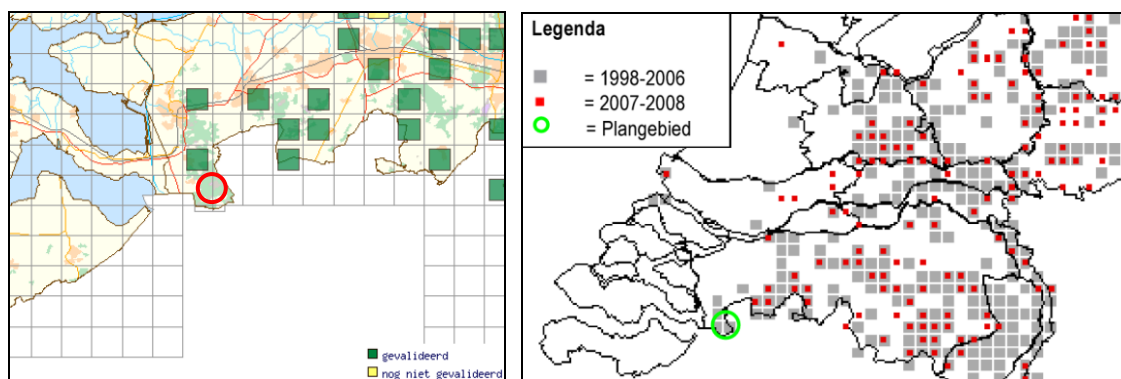
Figuur 4. Verspreiding gladde slang op basis van www.telmeel.nl (links) en www.ravon.nl (rechts) ten opzichte van de ligging van de Politieacademie te Ossendrecht.

Figuur 5. Verspreiding levendbarende hagedis op basis van www.telmeel.nl (links) en www.ravon.nl (rechts) ten opzichte van de ligging van de Politieacademie te Ossendrecht.

3.3 Poelkikker

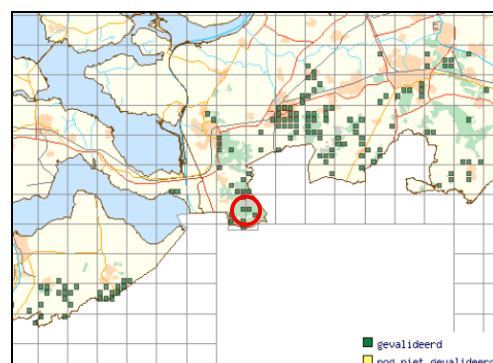
Poelkikker is vastgesteld gedurende onderhavig onderzoek. Deze soort leeft in de blusvijver en naburig ven. Sinds het onderzoek in 2007 is poelkikker niet vastgesteld in de omgeving van de Politieacademie te Ossendrecht (zie figuur 6). Mogelijk heeft er ook geen gericht onderzoek plaatsgevonden.

Figuur 6. Verspreiding poelkikker op basis van www.telmeel.nl (links) en www.ravon.nl (rechts) ten opzichte van de ligging van de Politieacademie te Ossendrecht.

3.4 Eekhoorn

Eekhoorn is één keer vastgesteld. Van eekhoorns zijn echter geen nesten waargenomen. Sinds het onderzoek in 2007 is eekhoorn ook vastgesteld in de omgeving van de Politieacademie te Ossendrecht (zie figuur 7).

Figuur 7. Verspreiding eekhoorn op basis van www.telmeel.nl ten opzichte van de ligging van de Politieacademie te Ossendrecht.

4 SAMENVATTENDE CONCLUSIE

In 2007 is door onderhavig bureau een inventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen en reptielen. Dat onderzoek is door middel van bestaande gegevens en aanvullend veldwerk geactualiseerd. Hierbij is tevens beoordeeld of de in 2007 vastgestelde poelkikker en eekhoorn nog voorkomen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de situatie ten opzichte van 2007 niet wezenlijk is veranderd. Een klein groepje gewone dwergvleermuizen verblijft nog steeds op het terrein en foerageert er. Verder is de heide van belang voor reptielen. De levendbarende hagedis komt nog steeds voor in lage dichtheid. Nieuw is de waarneming van gladde slang al was deze soort reeds bekend uit de omgeving. De poelkikkers leven daarnaast nog steeds in een blusvijver en naburig ven. Tot slot komt af- en toe eekhoorn voor.

Op basis van bovenstaande wordt aanbevolen bij realisatie van de plannen de verblijfplaats van vleermuizen te ontzien, de heide niet aanvullend te belasten, de blusvijver en het ven te ontzien en geen boomgroepen te rooien.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

- Bekker, J.P., Mostert, K., 2001. Muizen en ratten in de Delta; een inventarisatie van de twintigste eeuw. Archief Kon. Zeeuws genootschap der wetenschappen, 137-191.
- Bergmans, W., Zuiderwijk, A., 1986. Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging. KNNV 1-177
- Bink, F.A., 1992. Ecologische Atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt en Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar. V. van, Smeenk, C., Thissen, J.B.M., 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. KNNV 1-336.
- Cremers, R., Delft, J., 1999. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV-Uitgeverij.
- Diepenbeek, A., van, Delft, J. van, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Lenders, H.J.R., Marijnissen, C.C.H., Felix, R.P.W.H., 1993. Waarnemen van amfibieën en reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen, 4^e druk, 1-77.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Netwerk Groene Bureaus, 2012. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Spikmans, F., Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Website

- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE 1. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.

Winterverblijfplaats Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hibernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601